

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2005-09-06

Närvarande: f.d. justitierådet Lars K Beckman, justitierådet Leif Thorsson och regeringsrådet Lars Wennerström.

Omvandling av fängelse på livstid till fängelse på viss tid

Enligt en lagrådsremiss den 22 juni 2005 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om omvandling av fängelse på livstid,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorerna Magdalena Sivall och Axel Peterson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

I lagrådsremissen lämnas förslag på en ny ordning för prövning av frigivning av livstidsdömda innebärande att dessa, med vissa undantag, efter prövning i domstol skall kunna få sitt straff omvandlat till fängelse på viss tid.

Även om en reglering av det slag som nu föreslås kan väcka frågor av bl.a. konstitutionell art kan konstateras att frågan om såväl ett

bibehållande av livstidsstraffet som möjligheten av att omvandla ett sådant straff till ett tidsbestämt straff i huvudsak är av rättspolitisk art och att det från de synpunkter som Lagrådet har att beakta inte föreligger några principiella erinringar mot nu avgivet förslag.

Lagrådsremissens förslag får också i allt väsentligt anses ägnat att uppfylla de rättssäkerhetsgarantier som bör uppställas på en icke diskretionär prövning av frågan om omvandling av ett livstidsstraff till ett tidsbestämt straff. För att fullt ut fullfölja de överväganden som ligger bakom förslaget att låta omvandlingsprövningen behandlas av domstol kan dock ifrågasättas om inte även de som varit målsägande i det eller de brottmål som föranlett utdömande av livstidsstraffet bör ses som parter i ett ärende om omvandling av livstidsstraffet. I sak går ärendet nämligen inte ut på annat än att pröva om förutsättningar föreligger för att bestämma en ny påföljd för brott som den dömde tidigare fällts till ansvar för. I lagrådsremissen saknas en närmare redogörelse och diskussion beträffande de motstående intressen som kan göra sig gällande i förhållande till ett brottsoffer när frågan om omvandling av fängelse på livstid prövas i en domstolsprocess. Lagrådet förordar därför att denna fråga blir föremål för närmare överväganden under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I sammanhanget kan också påpekas att en omvandling av ett livstidsstraff inte alltid av en intagen behöver uppfattas som något positivt, särskilt om denne efter en frigivning kan förvänta sig att bli utvisad ur landet. Lagrådet förordar därför, för att undvika onödig byråkrati i ett omvandlingsärende, att det införs en uttrycklig författningsbestämmelse i 2 § lagen om omvandling av fängelse på livstid av innebörd att Kriminalvårdsstyrelsens beslut att ansöka om omvandling inte får överklagas.

Med ovanstående påpekanden lämnar Lagrådet i övrigt förslagen utan erinran.